

بیانیه‌ی هیات داوران هفتمین جشنواره‌ی صعودهای برتر

شهریور ۱۳۹۹

همان‌گونه که دوستان کوه‌نورد آگاهی دارند، جشنواره‌ی صعودهای برتر، از سال ۱۳۹۲ به‌صورت سالانه از سوی فدراسیون کوه‌نوردی و صعودهای ورزشی برگزار شده و هدف اصلی آن معرفی کوه‌نوردی‌ها و دیواره‌نوردی‌های باکیفیت و دشوار است.

هیات داوران هفتمین جشنواره معتقد است که این جشنواره، در ادامه‌ی تولید محتوا و کارهای رسانه‌ای و گفتگوهای پُرچالشی که در سه دهه‌ی گذشته با موضوع «کیفیت» در امر کوه‌نوردی انجام شده، توانسته است نقش مؤثری در ارتقای دیدگاه‌های کوه‌نوردان و بالا رفتن سطح فنی برنامه‌های کوه‌نوردی کشور داشته باشد. به نظر می‌رسد در جامعه‌ی کوه‌نوردی ایران، به موازات رشد کمی بسیار زیاد (و حتی نگران‌کننده‌ی) دستداران کوه‌پیمایی، یک جریان پر قدرت شکل گرفته که با الگو قرار دادن برنامه‌های کوه‌نوردی برجسته‌ی جهان، و همچنین با پیگیری رویدادهایی مانند «جشنواره‌ی کلنگ طلایی» که سازمان فرانسوی «گروه کوه‌های بلند» (GHM) برگزار می‌کند، اجرای صعودهای نو، دشوار، و چالش‌برانگیز را هدف گرفته؛ رخدادی که باید آن را به فال نیک گرفت.

با نگاه به گزارش‌های رسیده به هفت دوره‌ی جشنواره، به‌وضوح می‌توان دریافت که برنامه‌ی شاخص هر سال در مقایسه با برنامه‌های پیشین، از نظر مدت طولانی‌تر و از نظر سختی کم‌وبیش دشوارتر بوده است. وضع، در مورد دیواره نوردی البته کمی متفاوت است؛ به این معنا که مشکل‌تر شدن صعودها، روند پیوسته‌ای را نشان نمی‌دهد که ممکن است علت آن محدودیت نسبی وجود دیواره‌های کوهستانی بلندی باشد که در ایران در ارتفاعات بالا قرار گرفته‌اند. با این حال، در دیواره‌نوردی هم گرایش به صعودهای فنی‌تر و سبکبار

(بدون بارگذاری و ثابتگذاری) افزایش محسوسی یافته است. همچنین در فضاهای رسانه‌ای مجازی و کاغذی، بحث در زمینه‌ی کارهای دشوار و نوآورانه پیوسته در حال افزایش است.

سال‌ها است که شماری از صاحب‌نظران عرصه‌ی کوه‌نوردی، به امکانات بی‌شماری که در زمینه‌ی اجرای کارهای نو و باارزش در ایران وجود دارد، اشاره می‌کنند. اما، در دو دهه‌ی گذشته، روندی پدید آمد که گویا پس از یک دوره کوه‌نوردی داخلی، باید روی به برنامه‌های برون‌مرزی آورد. نتیجه‌ی این دیدگاه، اجرای تعداد زیادی برنامه‌ی کوه‌نوردی در کوهستان‌های مختلف بیرون از کشور، حتی روی هشت‌هزارمتری‌ها بود که شاید فقط از جنبه‌ی رضایت شخصی ارزش داشته‌اند و دارای شاخصه‌های فنی نبوده‌اند. در شرایط کنونی که هزینه‌کردهای ارزی بسی سخت‌تر از گذشته شده، شاید فرصتی فراهم شده باشد برای توجه بیشتر به پتانسیل کوه‌نوردی در داخل کشور. در میان برنامه‌هایی که گزارش آن‌ها به این دوره از جشنواره رسیده، دست‌کم یک برنامه را می‌توان از نظر دشوار و فنی بودن، در رده‌ی کارهایی ارزیابی کرد که با معیارهای جهانی هم «سخت» به شمار می‌روند.

در زمینه‌ی گزارش‌نویسی، در خور یادآوری است که تولید محتوای نوشتاری، همپای کار کوه‌نوردی پیش‌نرفته است و آن کیفیت را که پس از حدود هشتاد سال «کوه‌نویسی» انتظار می‌رود، نمی‌بینیم. امید است که رویدادهایی مانند این جشنواره بتواند در ارتقای گزارش‌نویسی هم اثرگذار باشد.

نکته‌ی دیگر در مورد برنامه‌هایی که گزارش‌شان دریافت شده، این که توجه شایسته و کافی به مسایل مربوط به محیط‌های کوهستانی که در ایران شوربختانه به شدت مورد تهدید هستند، به چشم نمی‌خورد که امیدواریم این امر هم بیش از پیش مورد اعتنای جامعه‌ی کوه‌نوردی قرار گیرد.

هیات داوران پیشنهاد می‌کند که فدراسیون کوه‌نوردی، از این پس دبیرخانه‌ی یکساله‌ای برای هر دوره از جشنواره تشکیل دهد تا با رصد کردن حرکت‌های کوه‌نوردی، آرایه‌ی نقد و نظر، تولید محتوا برای فضاهای رسانه‌ای، و برگزاری کارگاه‌هایی با هدف شناخت معیارهای کوه‌نوردی ارزشمند، گام‌های مؤثرتری در جهت ارتقای سلیقه و هدف‌های کوه‌نوردی برداشته شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های برون‌مرزی هم در کنار برنامه‌های داخلی مورد داوری قرار

گیرند، چرا که لزومی ندارد دسته‌ای از کارهای کوه‌نوردی به‌صرف محل اجرا، مورد بی‌توجهی قرار گیرد یا در مقوله‌ی دیگری دسته‌بندی شود.

دبیرخانه‌ی هفتمین جشنواره‌ی صعودهای برتر، بیست‌و دو گزارش برنامه‌ی کوه‌نوردی، دو خلاصه‌ی فعالیت (زیست‌محیطی) و یک کتاب دریافت کرد که از میان آن‌ها، هیات داوران پس از برگزاری دو نشست (یکی حضوری و یکی در فضای مجازی) نوزده گزارش را واجد شرایط بررسی ارزیابی کرد. چند تایی از این برنامه‌ها در یک یا دو جنبه، نقطه‌ی قوت در خور توجه داشتند اما از نظر نوآوری و معیارهای فنی، نسبت به برنامه‌هایی که در زیر از آن‌ها یاد می‌شود، ضعف داشته‌اند.

از میان برنامه‌های اجراشده، در زمینه‌ی کوه‌نوردی، برنامه‌ی **پیمایش زمستانی خط‌الرأس جوپار** اجراشده توسط حمید جمشیدی، حسام آرامش، و محمد آذرشب با توجه به شش روز تلاش در آن کوهستان که فعالیت‌های زمستانی و «یکسره نوردی»‌های کمی را به خود دیده، به‌عنوان گزینه‌ی سوم هیات داوران برگزیده شد. این برنامه، در واقع به یکی از رویاهای کوه‌نوردی ایران که پیمایش کامل این ستیغ دشوار در زمستان بود، تحقق بخشید.

پیمایش زمستانی ستیغ شاهان‌کوه اجراشده توسط خسرو حُمصی، ابوالفضل ملاعلی‌اکبری، و ابوالفضل سیفی‌نژاد به خاطر نوآوری و ابتکار عمل در انتخاب هدف، طولانی بودن مسیر، کم‌شناخته بودن بسیاری از قله‌های مسیر، برنامه‌ریزی دقیق، احترام به جامعه‌ی محلی و توجه به مسایل محیط زیستی کوهستان، به‌عنوان دومین برنامه‌ی کوه‌نوردی ارزشمند انتخاب شد.

هیات داوران، برنامه‌ی **پیمایش زمستانی ستیغ نعلی‌شکل علم‌کوه** اجراشده توسط مجتبی قهیه‌ای و سعید نجف‌آبادی فراهانی را با توجه به طولانی بودن مسافت پیموده‌شده، زمان زیادی که برای صعود لازم بوده، مرتفع بودن کلی خط‌الرأس (بلندترین خط‌الرأس ایران)، همچنین به‌دلیل برنامه‌ریزی دقیق، اجرای کارهای تمرینی متناسب با هدف، قدرت تطبیق صعودکنندگان با شرایط متغیر و پیش‌بینی نشده‌ی کوهستان، مستندسازی بسیار خوب برنامه، و دشواری‌های فنی

مسیر که برنامه را در رده‌ی برنامه‌های خوب جهانی قرار می‌دهد، شایسته‌ی دریافت کلنگ طلایی این دوره می‌داند.

در زمینه‌ی دیواره‌نوردی، هیات داوران این دوره، گزارش برنامه‌ای را که شایسته‌ی دریافت کارابین طلایی باشد، دریافت نکرده است. هیات داوران برنامه‌ی تلاش برای **صعود**

زمستانی مسیر هاری‌رست - امیرعلایی اجراشده توسط صادق

قلی‌زاده، محمد پیروسار، محمد عشقی‌نور، محمدرضا حقیقت‌مند، هادی محرمی، و امیر پیشرو روی دیواره‌ی علم‌کوه را با توجه به این که مسیر یادشده، برای کار زمستانی پرچالش است، و همچنین به‌خاطر سبک صعود سبکبار (که در برنامه‌های زمستانی علم‌کوه به‌ندرت به کار رفته) و تقسیم کار بسیار خوب روی دیواره، شایسته‌ی دریافت تقدیرنامه می‌داند.

در پایان، هیات داوران با تأکید بر معیارهای سنتی و بسیار ارزشمندی که به‌ویژه کوه‌نوردان ایرانی طرفدار آن هستند، تأکید دارد که هر برنامه‌ی کوه‌نوردی که به شکل «مسوولیت‌پذیر» اجرا شود، فارغ از دشواری و دیگر ویژگی‌هایی که در این جشنواره ملاک قرار می‌گیرد، از آن‌جا که به دوستی‌ها عمق می‌بخشد، سبب پیوند دادن فرد با طبیعت می‌شود، حساسیت او را در قبال محیط زیست افزایش می‌دهد، و پاسخ‌گوی نیازهای غریزی انسان است، ارزش ذاتی خود را دارد. رویدادهایی مانند برگزاری جشنواره‌ی صعودهای برتر، فقط بهانه‌ای است برای ارج نهادن به کارهای سخت که در عرصه‌ی کوه‌نوردی، بیش از هر چیز کوششی است در راه چیره شدن بر کاستی‌ها و محدودیت‌های شخصی، و نه وسیله‌ای برای تفاخر.